

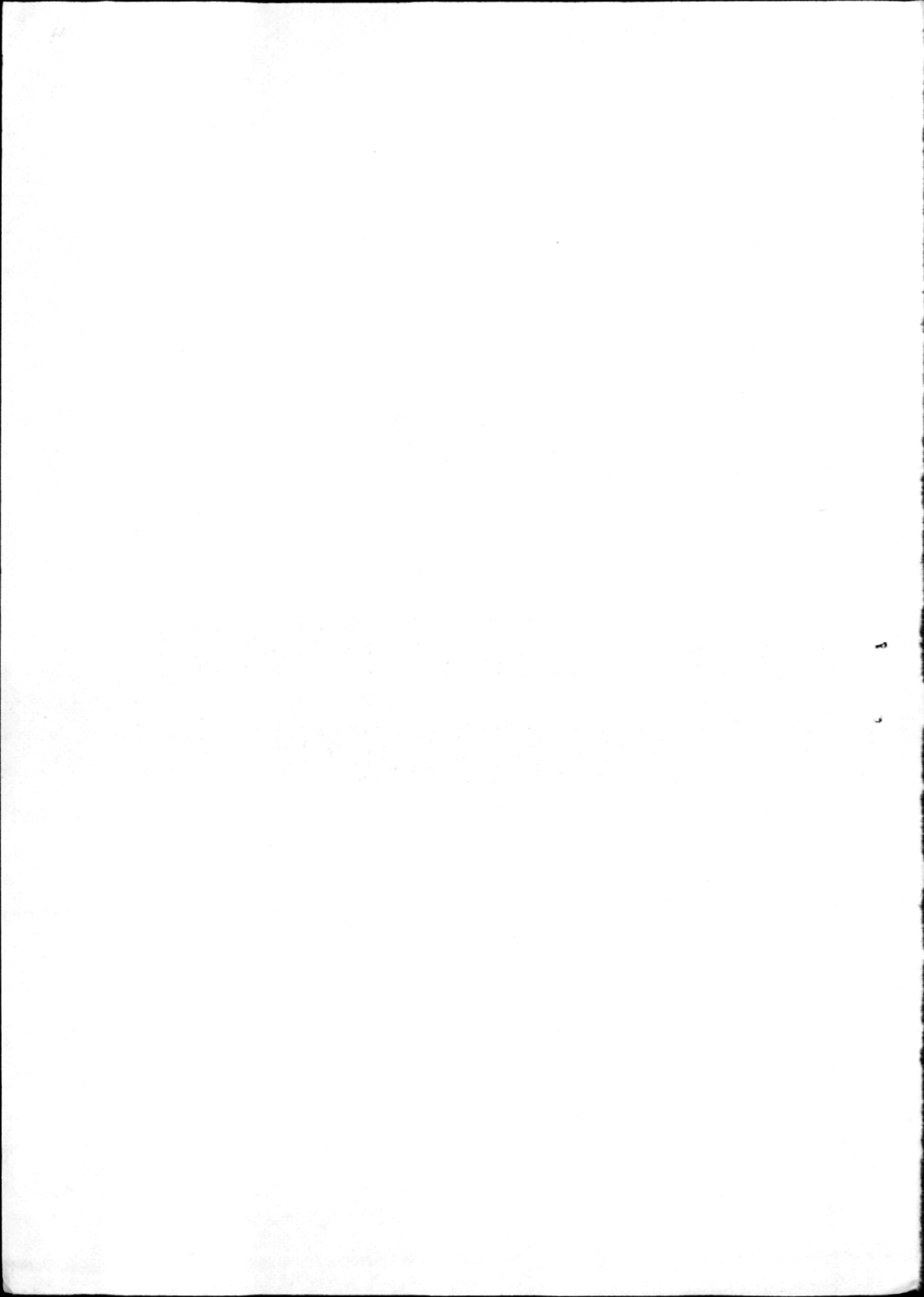
143306

J. Seys

✓

OVERDRUK

VELDORNITOLOGISCH
TIJDSCHRIFT

I. VELDDETERMINATIE VAN VISDIEF, NOORDSE EN DOUGALL'S STERN

P. Vandenbulcke

VISDIEF - *Sterna hirundo*

Kenmerken

Iets kleiner en slanker dan Kokmeeuw (*Larus ridibundus*), met een eerder lange gevorkte staart; lange scherpe bek en slanke puntige vleugels

adult in zomerkleed : snavel oranje-rood met zwarte punt; zwarte nek en kap tot onder het oog; bovenzijde grijs; borst wit; vermiljoenrode poten; buitenste staartveren hebben een grijszwarte rand. De binnenste handpennen zijn in tegenlicht transparant en vormen also een venster. De buitenste handpennen 5,6,7 zijn donkerder. Deze donkere driehoek is tot op 1 km te zien en is determinerend voor de soort.

adult in winterkleed : bruinzwarte snavel met een blekere punt en aan de basis nog wat rood; wit voorhoofd (bruin gespikkeld); poten oranjegeel. De donkere vleugeldriehoek is nog meer uitgesproken tot aan de rui (zie aldaar). De schouder vertoont een donkere diagonale vlek.

juveniel : zwarte snavel die aan de basis vleeskleurig is. Zwartbruine kap en nek, wit voorhoofd met rosbruine schijn. Ook de grijze rug vertoont een rosbruine glans. Oranje poten; buitenste staartpennen hebben een grijze rand. De bovenkant van de vleugel vertoont een blekere vlek in het midden, tussen de donkere karpale (= voorrand van de vleugel) streepen de grijze armpennen. Deze armpennen hebben fijne witte tippen, die samen een witte terminale vleugelachtterrand vormen (zie foto's Devillers 1978). In tegenlicht zijn de handpennen doorschijnend en vertonen een brede niet duidelijk afgezoomde band aan de vleugelpunten.

Rui

De buitenste handpennen 5,6,7 ruien slechts éénmaal per jaar, nl. in het winterkwartier. Hierdoor slijten ze meer en zijn

dus donkerder dan de andere handpennen die tweemaal per jaar ruïen.

Voorkomen

Broedt in België, Frankrijk, Nederland, Duitsland, Skandinavië en de Britse eilanden. Overwintert aan de Westafrikaanse kusten en zelfs tot in Zuid-Afrika.

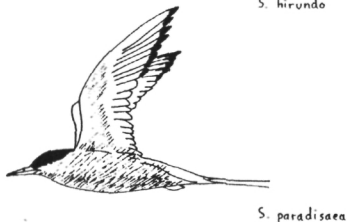
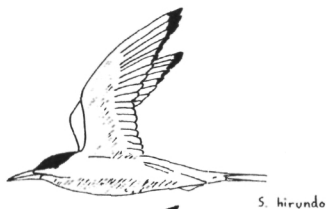
De lentetrek aan de Belgische kust vindt plaats vanaf half april. De herfsttrek begint einde juli en duurt tot begin oktober.

NOORDSE STERN - *Sterna paradisaea*

Kenmerken

Iets kleiner en duidelijk slanker dan Kokmeeuw; lange gevorkte staart; dunne scherpe bek en slanke puntige vleugels.

adult in zomerkleed : bloedrode snavel zonder zwarte punt (uitzonderlijk wel zwarte punt). Zwarte kap en nek; bovenzijde grijs; borst vuilwit tot grijs; korte rode poten; buitenste staartpennen donkerder dan de rest van de staart. Bovenkant van de vleugel egaal grijs. Bij ideale belichting is aan de achterrand een donker streepje te zien (zie foto's).

adult in winterkleed : donkere snavel; wit voorhoofd; donkerrode poten; rug uniform grijs en vleugels zoals in zomerkleed.

juveniel : zwarte snavel met soms bleker basaal deel; wit voorhoofd zonder bruine schijn; rug grijs zonder bruine glans; orangerode poten. Bovenkant van de vleugel vertoont een kleine karpale streep en de armpennen zijn volledig wit. De onderkant vertoont een smalle donkere achterrand aan de top; hand- en armpennen zijn transparant.

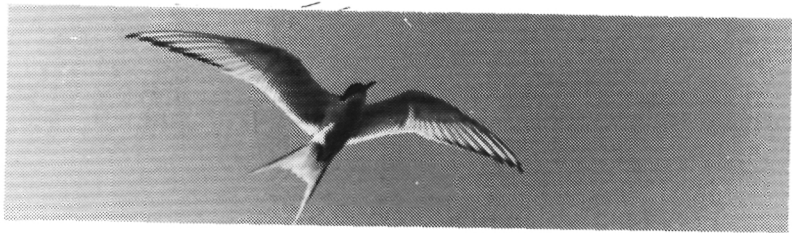
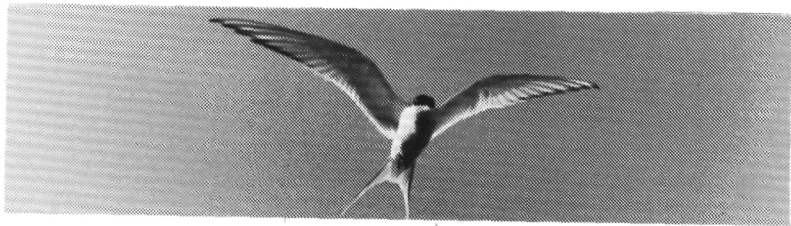
Rui

Volledige rui van alle handpennen in het winterkwartier, dus slechts éénmaal per jaar en bijna nooit op trek.

Voorkomen

Broedt op de Britse eilanden, IJsland en Skandinavië. Overwintert aan de Zuidafrikaanse kust en in de Antarktische wateren.

De lentetrek aan de Belgische kust vindt plaats in april. De herfsttrek begint einde juli en duurt tot november.

DOUGALL'S STERN - *Sterna dougalli*

Kenmerken

Iets kleiner en slanker dan Kokmeeuw, zeer lange gevorkte staart; lange scherpe snavel en slanke puntige vleugels.

adult in zomerkleed : een krachtige lange snavel zwart met vermiljoenrode basis; zwarte kap en nek; zeer bleekgrijze rug en stuit te vergelijken met de Grote Stern (*Sterna sandvicensis*); vermiljoenrode poten; staart bleekgrijs met zeer lange witte buitenste pennen.

adult in winterkleed : snavel volledig zwart; voorhoofd wit met zwarte spikkels; rug en stuit parelgrijs; borst wit; orangerode poten. De buitenste handpennen zijn door slijtage iets donkerder (zie rui).

juveniel : zwarte snavel; zwartbruine kap en nek met een iets bleker voorhoofd. De bendenrug is rosbruin geschubd; witte borst; zwarte poten die ook in vlucht zeer goed opvallen. De bovenvleugel vertoont witte armpennen en een smalle witte rand langs de vleugeltoppen (te vergelijken met Dwergmeeuw (*Larus minutus*)). In zit is er geen karpale streep zichtbaar. De handpennen zijn in tegenlicht transparant, doch minder dan bij de Noordse Stern.

Rui

Zoals bij de Visdief, zodat de buitenste handpennen in het najaar donkerder afsteken tegen de blekere binnensten. Dit komt wel meer over als een donkere rand en niet als een driehoek zoals bij de Visdief.

Voorkomen

Broedt op de Britse eilanden, Frankrijk en Denemarken.

Overwintert aan de West- en Zuidafrikaanse kusten.

In België zeer zeldzame trekvogel van het najaar.

S. dougalli

juv. *dougalli*

	VISDIEF	NOORDSE STERN	DOUGALL'S STERN
Bouw	zwaar	slank en licht	zwaar
Algemene kleur	grijs en wit	egaal grijs	bleekgrijs
Kop	langwerpig	kort en rond	langwerpig
Bek	kort en dik	fijn en lang	lang en krachtig
Bovenvleugel	grijs met donkere driehoek	egaal grijs	bleekgrijs
Onderdelen	bleekgrijs	grijs	wit
Vlucht	snelle slag	krachtig & vinnig	zwiepend, niet diep cfr. Dwergmeeuw
Verhouding v/h gedeelte voor de vleugels en erna	1/1,3 tot 1,7	1/1,8 tot 2,2	-
In zit zijn	de vleugelpunten evenlang als de staartpunten	iets langer	veel langer
Zitbeeld juveniel	duidelijke karpale streep	onduidelijke karpale streep	geen karpale streep
Roep	met r; krirri	zonder r; kih,kie	èèèhk, kekeke

Persoonlijk heb ik bij waarneming van adulte Visdieven en Noordse Sterns in zomerkleed het volgende kenmerk waargenomen. Bij de Noordse Stern geeft de bovenvleugel de indruk aan de vleugeltoppen bleker te zijn dan aan de schouder, bij de Visdief is dit juist omgekeerd zodat men de indruk krijgt dat de vleugel van een donkere top overgaat in een bleke schouder. Dit kenmerk gaat alleen op bij een goede belichting van de bovenvleugel.

LITERATUUR

- Bannerman & Lodge; 1962; The Birds of the British Isles, vol. XI Laridae; Edinburgh, Oliver & Boyd
- Burggraefe G.; 1977; Waarnemingen bij een vermoedelijk gemengd broedpaar Dougall's Stern x Visdief te Knokke; Gierv. 67 : 75-83
- Cramp S. e.a.; 1974; The Seabirds of Britain and Ireland; London, Collins
- Devillers P.; 1978; Illustration du plumage juvénile des Sternes arctique et pierregarin; Gierv. 68 : 91-99
- Grant P.J. e.a.; Field Identification of juvenile Common, Arctic and Roseate Terns; Brit.Birds 62 : 297-300
- Hume S. & P.J. Grant; 1974; The upperwing pattern of adult Common and Arctic Terns; Brit.Birds 67 : 133-136
- Kirchner H.; 1968; Der Vogel im Fluge, lief. 4, Seeschwalben; Wittenberg-Lutherstadt, Ziemsen Verlag
- Lippens L. & H. Wille; 1972; Atlas van de vogels in België en West-Europa Tielt, Lannoo
- Vande Weghe J.P.; 1966; La Sterne pierregarin et la Sterne arctique, identification et passage en Belgique; Aves 3 : 1-5

Bossuytlaan 78
8320 Assebroek

Ontvangen op 21.03.79

